

Götene kommun
gotene.kommun@gotene

2023-11-23
Dnr 2022:8801

Beslut

efter kvalitetsgranskning av lärares arbete för
att tidigt motverka könsbundna utbildnings-
och yrkesval vid Prästgårdsskolan
i Götene kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Prästgårdsskolan avseende verksamhetens kvalitet vad gäller lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att undersöka hur skolor genom undervisning och studie- och yrkesvägledning arbetar i årskurs 4-6 för att vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval utifrån ett jämställdhetsperspektiv. I granskningen bedöms följande frågeställning:

- I vilken utsträckning arbetar lärare i undervisningen med att motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. I denna bilaga finns också beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På det granskade området bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola/verksamhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Prästgårdsskolan i följande utsträckning:

Lärare arbetar i hög utsträckning med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning inom området.

Lärares arbete för att motverka könsstereotypa föreställningar

Inom detta område granskas hur lärare arbetar för att skapa en jämställd undervisning, hur lärare arbetar för att undervisa om jämställdhet och hur lärare arbetar med studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärarna arbetar *i hög utsträckning* med att i undervisningen motverka begränsande könsstereotypa föreställningar om ämnen, intressen och framtida utbildnings- och yrkesval.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är följande: Granskningen visar att lärarna har en hög normmedvetenhet som genomsyrar såväl deras bemötande gentemot elever, som deras utformning av undervisningen. Lärarna utformar medvetet undervisningen för att den inte ska reproducera könsstereotyper och arbetar på flera sätt aktivt för att främja ett inkluderande klassrumsklimat där kön inte definierar elevers intressen och ambitioner. Vidare finns det ett planerat och kontinuerligt arbete med att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i en bredd av ämnen och lärarna fångar också löpande upp frågor som ger eleverna möjlighet att reflektera kring begränsande könsstereotypa föreställningar. Tillika stärker lärarna elevernas upplevelse av den egna förmågan genom att ge uppmuntran för ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar om ämnen och intressen. Därutöver har lärarna planerade studie- och yrkesvägledningsinsatser och integrerar många olika inslag av studie- och yrkesvägledning i de flesta ämnen. Lärarna problematiserar också i hög utsträckning könsbundna utbildnings- och yrkesval tillsammans med eleverna samt använder i viss mån kompetensen hos studie- och yrkesvägledare för att göra studie- och yrkesvägledningen relevant och uppdaterad och vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Lärares arbete för att skapa en jämställd undervisning

Granskningen visar att lärarna har en hög normmedvetenhet som genomsyrar såväl deras bemötande gentemot elever, som deras utformning av undervisningen. I intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att pedagoger på skolan fortlöpande diskuterar normer och könsmönster, samt reflekterar tillsammans i kollegiet kring vilka konsekvenser sådana får för elever i undervisningen. Det finns inplane-

rade diskussioner om könsnormer vid flera tillfällen i månaden, exempelvis på arbetslagstider, arbetsplatstider och utvecklingstider. Vid dessa träffar har lärare bland annat diskuterat vilka kulturer och könsnormer som råder på skolan och i andra sociala sammanhang, samt hur begränsande könsnormer ska motverkas. Bland annat har man utifrån situationen på skolan och aktuell forskning diskuterat pojkars och flickors kunskapsresultat, teorier om skol- och klasskulturer såsom "anti-pluggkultur" och maskulinitetsnormer, samt ideal och makthierarkier kopplat till kön. Lärare har exempelvis noterat att de flesta elever på skolan, både pojkar och flickor, har en positiv inställning till skolarbetet, men att det hos ett fåtal pojkar finns tendenser att inte vilja anstränga sig i skolan. Genom en sociografisk inventering i årskurs 4 som haft fokus på könsnormer, sociala processer och kränkningar mellan elever, har lärare också fått syn på att elevernas beteenden oftare är kopplat till status i olika gruppkonstellationer än till könstillhörighet, men även att vissa pojkar använder sin status för att använda kränkande ord gentemot andra elever. Lärarna uppger vidare att de reflekterar över vilka normer de själva förmedlar och på vilket sätt dessa påverkar undervisningen. Exempelvis sker detta genom att de pratar med varandra om vilka normer de ska, och inte ska, ta upp i undervisningen. Detta för att eleverna inte ska introduceras till normer som de inte redan känner till, till exempel när pojkar på skolan bär hårspänne och glitter. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår också att det normmedvetna förhållningssättet ingår i arbetsplatsöverenskommelser som varje lärare har skrivit under och som diskuteras i medarbetarsamtal och med eleverna. Det framgår också av skolans jämställdhetsplan samt intervju med lärare att det finns en riktlinje om att all personal skall arbeta för en jämställd skola samt ha regelbundna kollegiala diskussioner i arbetslag och under skolans utvecklingsarbete gällande bland annat jämställdhet.

Granskningen visar också att lärarna medvetet utformar undervisningen för att den inte ska reproducera könsstereotyper och på flera sätt arbetar aktivt för att främja ett inkluderande klassrumsklimat där kön inte definierar elevers intressen och ambitioner. Av intervju med lärare framgår att lärarna arbetar med att skapa en tillgänglig lärmiljö för alla elever oavsett könstillhörighet, genom gemensamma rutiner och förhållningssätt. I detta arbete ingår bland annat fördelning av taltid, där lärarna använder olika tekniker för att både pojkar och flickor ska få ordet. Både lärare och elever berättar att lärarna exempelvis använder glasspinnar med elevers namn på, låter vartannat kön få svara, visar i bild hur mycket taltid olika elever använder eller ger någon elev i gruppen uppgiften att fördela tiden. Lärarna har också gjort en analys av talutrymme som visar att fördelningen av talutrymme är kopplad till vilka elever som går i de olika klasserna snarare än till kön. Vidare framgår att lärare ansvarar för gruppindelningar och placeringar i klassrum. Lärarna uppger att de är medvetna om, och har en levande diskussion i kollegiet kring, att inte använda flickor som "stötdämpare" för att hålla pojkar lugna på lektioner, varken i klassrummet eller vid grupparbeten. Istället arbetar de med gruppindelningar där alla elever ska ha utbyte av varandra. Härutöver berättar lärarna att de arbetar med att se till att undervisningsmaterialet representerar olika familjekonstellat-

ioner och människor med olika könstillhörighet i olika aktiviteter, exempelvis i yrken som traditionellt kan uppfattas som manliga och kvinnliga. Vid behov kompletterar lärarna läromedlen, såsom vid undervisning om kvinnliga Nobelpristagare inom naturorienterande ämnen. Enligt lärarna har dock läromedlen blivit mer inkluderande, exempelvis genom bilder på könsneutrala djur istället för könade representationer av människor. Av intervjuer framgår vidare att lärare stöttar elever som vill göra normbrytande val. Enligt rektorn vet eleverna på skolan om att vuxna stöttar eleverna i deras olika intressen och lärarna är noga med att se till att alla elever, oavsett kön, får möjlighet att prova alla skolaktiviteter. När lärare planerar för valbara aktiviteter pratar de alltid, enligt rektorn, om att alla val ska ske utifrån vad eleverna som individer är intresserade av att göra. Lärarna beskriver också att de arbetar med trygghetsstärkande övningar i grupp som handlar om att våga bryta mot könsmonster. Vidare är lärare hela tiden observanta på om det finns normbrytande elever som behöver stöttning, exempelvis vad gäller könsidentitet. Lärare pratar då enskilt med eleven. Ingen av eleverna säger sig i intervju uppleva skillnader i vad pojkar respektive flickor faktiskt gör i skolan, varken i klassrummet eller på raster. Samtliga elever uppger också att lärarna har samma krav på elever, oavsett kön, liksom att lärarna ger både pojkar och flickor lika mycket beröm, stöd och tillsägelser.

Lärares undervisning om jämställdhet

Granskningen visar att det finns ett planerat och kontinuerligt arbete med att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på undervisningens innehåll i en bredd av ämnen. Lärarna och eleverna berättar att de i undervisningen i samhällsorienterande ämnen berört olika villkor för män och kvinnor genom historien, såsom kvinnors rättigheter, kvinnlig och manlig uppfostran, rösträtt och arbete, i Sverige och i andra länder. Lärarna har också i dessa ämnen visat statistik och diskuterat tidigare respektive nuvarande löneskillnader gällande män och kvinnor. Likaså har de diskuterat skillnader vad gäller könsroller, skolgång och förutsättningar vad gäller jämställdhet i olika länder. I ämnet bild har elever fått diskutera hur män och kvinnor framställs i reklam och hur leksakskataloger skildrar olika leksaker för pojkar och flickor, och i ämnet musik har de diskuterat hur låttexter skrivna av män och kvinnor kan skilja sig. I ämnet svenska har jämställdhetsperspektivet anlagts genom filmer och litteratur som lärarna valt. Exempelvis har elever utifrån litteratur fått diskutera varför pojkar och flickor kan bli retade för att de leker tillsammans, att två flickor kan bli kära i varandra och att pojkar kan bära klänning. I idrott och hälsa har lärarna diskuterat status för manliga respektive kvinnliga fotbollsspelare. Andra planerade inslag om jämställdhet i undervisningen är årliga aktiviteter som en tema-vecka om sexualitet, samtycke, relationer och HBTQ, samt pubertetssnack i kill- och tjejgrupper.

Granskningen visar också att lärarna löpande fångar upp frågor som ger eleverna möjlighet att reflektera kring begränsande könsstereotypa föreställningar. Både lärare och elever uppger i intervju att lärare samtalar med eleverna om vardagliga

händelser utifrån perspektivet jämställdhet och fångar upp elevers frågor om könsstereotypa föreställningar. Exempelvis har elevernas frågor gällande manliga och kvinnliga fotbollstränares kompetens diskuterats, liksom elevernas frågor om varför det är många män som tävlar i hästsport i OS, trots att det är fler flickor som rider i yngre åldrar. Även elevernas frågor kopplat till det egna valet att bära slöja har diskuterats, liksom varför kvinnor och män har olika lön trots att de utför samma sorts arbete. Lärarna säger att de ofta använder elevernas funderingar i sin undervisning. Ytterligare funderingar som elever har haft och som lärare lyft upp i undervisningen har handlat om könsidentitet, om klädval och smink och om att gå emot könsstereotypa val. Enligt lärarna kommer också frågor om kön upp i diskussioner om elever sett en film eller läst en bok de tyckt var intressant.

Granskningen visar vidare att lärarna stärker elevernas upplevelse av den egna förmågan genom att ge uppmuntran för ansträngningar som går emot könsstereotypa föreställningar om ämnen och intressen. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att lärarna arbetar för att motverka begränsande könsnormer och även uppmuntrar elever som utmanar sådana normer. Lärarna uppger att de arbetar för att alla elevers intressen och engagemang ska tas tillvara, exempelvis genom att uppmuntra pojkar som älskar att sjunga genom att de får hålla i pausgymnastiken på lektioner eller genom att diskutera hästar med pojkar som rider. Rektorn beskriver också att lärarna i estetiska ämnen tänker på att inte koda färger och aktiviteter utifrån kön. Både rektorn, lärare och elever beskriver att lärarna i undervisningen hela tiden arbetar med att vidga både maskulinitets- och femininitetsnormer som bygger på föreställningar om utseende och styrka, exempelvis genom att säga till pojkar som har rosa nagellack eller rosa tröja att det är en fin färg. Om en elev utsätts för negativa kommentarer för att den utmanar vissa könsnormer, pratar lärarna med klassen om detta och kan visa på förebilder inom sport och musik som också överskrider könsnormer. När det gäller skolämnen och arbetsområden har lärare vidare uppmärksammat att det finns vissa pojkar som vill dribbla och skjuta hårt när elever har bollsport i idrott och hälsa. Med anledning av detta har lärare infört en regel där de elever som är duktiga på bollsport snabbt måste passa vidare. I samma ämne finns också ett fåtal pojkar på skolan som inte vill vara med i dansmoment. För att uppmuntra dessa pojkar har skolan dels en danspedagog och en manlig danslärare på elevens val, dels lockar man med olika dansstilar som antas tilltala pojkarna, såsom hiphop. Eleverna uppger att lärarna alltid säger att alla elever måste prova på olika skolaktiviteter och att eleverna inte uppfattar ämnen eller aktiviteter som vare sig "tjejiga" eller "killiga".

Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Granskningen visar att lärarna genomför planerade studie- och yrkesvägledningsinsatser och integrerar många olika inslag av studie- och yrkesvägledning i de flesta ämnen. I intervjuer med lärarna framkommer att lärarna arbetar med studie- och yrkesvägledning dels enligt de planerade aktiviteterna som finns i en SYV-plan, vilken togs fram gemensamt i kommunen för några år sedan och revideras varje år,

dels genom kontinuerlig införlivning i undervisningen. De aktiviteter som genomförs utifrån SYV-planen är att elever får besöka olika arbetsplatser fysiskt och digitalt i årskurs 4, programmera egna samhällen (med butiker, produkter och yrken) i en digital värld i årskurs 5 och diskutera sina nuvarande drömyrken och hur de kan nå dit, kopplat till vad de ansåg i årskurs 3, samt besöka en yrkesmessa i årskurs 6. Exempel på det kontinuerliga arbetet i undervisningen är att i ämnet bild får elever göra collage om vilka yrken som finns, i ämnet svenska får de göra skyltfönster som visar vilket yrke eleverna tänker sig att de vill arbeta med i framtiden och i ämnet historia diskuteras yrken som fanns förr och nya yrken som exempelvis influencers. Likaså diskuterar lärarna kontinuerligt med elever vilka ämneskunskaper de behöver i olika yrken, till exempel att ämnena teknik och fysik är kopplade till yrken där man arbetar med bilar, att ämnet biologi är relevant för arbete med cancerforskning och att kunskaper om förstoring och förminskning i matematik är viktiga i arkitektur och yrket som fastighetsmäklare. Av intervjuer med elever framgår också att lärarna kontinuerligt, i alla ämnen, pratar om vilka utbildningar elever kan gå eller vilka yrken som de kan arbeta med som vuxen. I en årskurs har lärare frågat varje elev vad de vill bli och givit personlig feedback genom att berätta mer ingående om varje elevs yrkesval samt vad det kostar att utbilda sig till elevernas drömyrken. I intervju med lärarna framkommer vidare att de på skolan har haft besök av en lastbilschaufför, en ingenjör och hemtjänstpersonal som berättat om sina yrken. Lärarna har också bjudit in vårdnadshavare för att berätta om sina yrken och i samband med detta har en vårdnadshavare gjort livesändning från sin arbetsplats. Elever får också vid studiebesök träffa en manlig och en kvinnlig polis.

Vidare visar granskningen att lärarna i hög utsträckning problematiserar könsbundna utbildnings- och yrkesval tillsammans med eleverna. I intervju med lärare framkommer att de har ett medvetet arbete kring att problematisera könsstereotypa yrkesval. Eleverna samtalar med lärarna om olika yrken och lärarna betonar för eleverna att de som vuxna kan jobba med alla yrken oavsett könstillhörighet. Stereotypa manliga och kvinnliga yrken diskuteras. Lärarna använder sig av normbrytande exempel när de undervisar om traditionella yrken, såsom exempelvis kvinnliga brandmän och byggnadsarbetare och manliga undersköterskor. Lärarna pratar även med eleverna om hur utbildningssystemet fungerar i Sverige, att man kan gå vidare till högskolan utan att det kostar mycket jämfört med andra länder och huruvida pojkar och flickor får studera i andra länder. I samhällskunskap och historia pratar lärarna om hur synen på yrken har förändrats, exempelvis om hur traditionella könsbundna yrken som skogsarbetare förr ansågs väldigt manliga och krävde fysisk styrka, medan det nu finns maskiner som gör att alla kan arbeta som skogsarbetare oavsett kön eller fysisk styrka. Av intervju med elever framgår också att de har pratat om att det funnits och finns föreställningar om att vissa yrken kan betraktas som manliga eller kvinnliga.

Granskningen visar slutligen att lärarna använder kompetenser hos främst lokala organisationer och kollegor, men också hos studie- och yrkesvägledare, för att göra

studie- och yrkesvägledningen relevant och uppdaterad och vidga elevernas perspektiv på framtida utbildnings- och yrkesval. Av intervjun med lärarna framgår att lärarna uppdaterar sig inom området genom att utföra de aktiviteter som står i studie- och yrkesvägledningsplanen, där stöd finns för hur lärarna ska arbeta. Rektorn och lärare på Prästgårdsskolan berättar också att de, liksom kommunens övriga F-6-skolor, har möjlighet att vid behov konsultera studie och yrkesvägledaren som arbetar på en närliggande högstadieskola. Bland annat har lärarna vänt sig till studie- och yrkesvägledaren när det gäller planerade inslag för elever i årskurs 6, såsom deltagande i en yrkeslivsmässa. I sitt arbete med studie- och yrkesvägledning samarbetar lärarna dock främst med kommunens så kallade SSA-grupp (skola och arbetsliv) samt en organisation med flera lokala arbetsgivare. Bland annat uppdaterar de sig genom att inför studiebesök stämma av med SSA-gruppen vilka företag som finns i närheten för besök. Slutligen håller lärare sig uppdaterade genom att fråga sina kollegor om hur de har hanterat liknande frågor av eleverna. Av intervju med studie- och yrkesvägledare och rektorn framkommer att det framöver finns planer på att utöka samarbetet mellan studie- och yrkesvägledaren och personalen på mellanstadiet. Bland annat handlar det om att inkludera studie- och yrkesvägledaren i aktiviteter som ingår i SYV-planen och om att ge stöd till lärarna gällande utbildnings- och yrkesvägar, metoder och arbetsmaterial.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Johansson

X Verica Stojanovic

Utredare
Signerat av: Verica Stojanovic

I handläggningen av ärendet har även Tomas Karlsson deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Prästgårdsskolan F-6 är en kommunal skola i Götene kommun med cirka 300 elever. Det finns två arbetslag fördelat på F-3 och 4-6. Skolan har en studie- och yrkesvägledare placerad på högstadiet som lärarna kan konsultera.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med skolans studie- och yrkesvägledare
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Följande kriterier granskas:

- Undervisningens form - hur lärarna utformar och genomför undervisningen utifrån ett jämställt och normmedvetet förhållningssätt.
- Undervisningens innehåll – hur lärarna undervisar om jämställdhet.
- Lärares arbete med studie- och yrkesvägledning i undervisningen

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

[Lärares arbete för att tidigt motverka könsbundna utbildnings- och yrkesval \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se)

Bilaga 3: Författningsstöd

Av **1 kap. 5 § skollagen** framgår att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

I den inledande delen av läroplanen för grundskolan (**Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag**) framgår bland annat följande. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

I grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.1 Normer och värden**) anges att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska bidra till att skolan präglas av jämställdhet och att elever interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Det framgår också att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Vidare ska lärare specifikt synliggöra och diskutera med elever hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att elever möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Enligt grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.3 Elevers ansvar och inflytande**) ska läraren verka för att elever oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. Vidare framgår av grundskolans läroplan (**Lgr 22, 2.6, Skolan och omvärlden**) att alla som arbetar i skolan ska bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund.

Enligt **2 kap. 29 § skollagen** ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Av förarbetena till skollagen (**Prop. 2009/10:165 s. 278-279**) framgår att den studie- och yrkesvägledningskompetensen inte nödvändigtvis behöver finnas inom den egna skolenheten. Många fristående skolor köper t.ex. in vägledningstjänster. Ett krav på att studie- och yrkesvägledningskompetens ska finnas innebär dock en tydlig markering av huvudmannens ansvar för att eleverna får tillgång till studie- och yrkesvägledning, samtidigt som organisationen även fortsättningsvis är en lokal fråga. I läroplanerna finns både riktlinjer för alla som arbetar i skolan och särskilda riktlinjer för studie- och yrkesvägledare eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter. Enligt förarbetena speglar detta att både lärare, skolledare och särskilt utbildade studie- och yrkesvägledningsfunktionärer har ett gemensamt ansvar, men delvis olika roller, när det gäller information och vägledning till eleverna om framtida studier och arbetsliv.

I grundskolan läroplan (**Lgr 22, 2.6 Skolan och omvärlden**) anges att studie- och yrkesvägledaren, eller den som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning och vara stöd till den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.